

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURJE

Štev. 47 — Leto IV.

Murska Sobota, 21. novembra 1952

Cena din 6.—

Člani Osvobodilne fronte!

Volitve v občinske ljudske odbore, okrajne zbornice ter zbornice proizvajalcev zahtevajo najširšo dejavnost vseh organizacij in vsakega člana Osvobodilne fronte. Biti moramo budni proti tistim, ki hočejo našo socialistično demokracijo izkoristiti za svoje protiljudsko delovanje. Stalno onemogočajte špekulante, agente vseh nam sovražnih tujih sil, ostanke bivših izkoriščevalcev in politikantov na vasi in v mestu, ki bi hoteli z demagoškimi obljubami in parolami zavajati naše delovne ljudi! Borite se za zmago kandidatov, ki so že z delom dokazali, da bodo kot ljudski odborniki dorasli bodočim nalogam in dnevno vodili socialistično politiko. Kandidirajte tiste člane Osvobodilne fronte, ki so v boju za socializem najbolj preizkušeni! Zbori volivcev naj ob vašem aktivnem delu postanejo orožje delovnega ljudstva za izbiro najboljših ljudi v ljudske odbore, postanejo naj mesto, koder bo vsak odbornik dajal obračun svojega dela.

Osvobodilna fronta se bori za enakopravnost in uveljavljanje delovnih žena v ljudski oblasti, ker to še posebej zagotavlja resnično demokratičnost. Zato kandidirajte v ljudske odbore predane delovne žene, ki nosijo na svojih ramenih velik del skupnih naporov družbe, ki vzgajajo naše bodoče pokolenje.

NOVA VELIKA PREDILNICA BOMBAŽA

V začetku prihodnjega leta bo začela obratovati v Vrapčičih pri Mostaru velika predilnica bombaža. Stroj za njo smo dobili iz Anglije. Imela bo 35.840 vreten. Montiralj so jih že 34.000 in 11.912 vreten za proizvodno industrijskega sukanca. Za predilnico so doslej pripeljali 250 vagonov strojev. Že leta 1950 je odšlo v tekstilne tovarne v Sloveniji in Hrvatski nad 200 deklet, večinoma hčera padlih borcev, ki so se izučile za delavke v predilnici. Za začetek bo zaposlenih okrog 500 delavcev in delavk, pozneje pa jih bo v treh izmenah delalo 1200. Stro-

ški za zgraditev nove predilnice znašajo eno milijardo osem sto milijonov din. Predilnica v Vrapčičih bo izdelala na leto 20 milijonov metrov platna.

Pridelek tobaka v Makedoniji

Suša je tudi na tobačnih nasadih napravila mnogo škode. V središču pridelovanja tobaka v Makedoniji, v prilepskem okraju, predvidevajo, da bodo odkupili 2.200.000 kg tobaka. Pridelek bo letos zaradi suše za dva milijona kilogramov manjši kakor je bil lani, pač pa bo tobak boljši.

Ali so take žene enakopravne?

V okolici Lendave se opaža zapostavljenost žena, kar je prišlo do izraza predvsem pred sedanjimi volitvami. Ni naključje ali slučaj, da v lendavski občini kandidirajo le tri žene in to so iz Lendave, če naselje Proizvodnje nafte pristoje tudi k Lendavi. Po vseh vaseh te velike občine pa niso zapisali med kandidate niti ene žene. Kje je krivda za takšno podcenjevanje žensk, je težko ugotoviti. Nekateri trdijo, da so si ženske same krive, zato ker se ne borijo za svoje pravice in nimajo svojih organizacij AFŽ. Drugi trdijo, da so krivi tudi moški ali celo predvsem moški, ker ženskam ne dovoljujejo se udeleževati v svoji organizaciji in kandidirati v ljudske odbore.

Gotovo nobena trditve ni popolnoma točna; boljši odgovor na to vprašanje bi bil, če bi povežali obe trditvi v eno celoto. Šele takrat lahko iščemo izhod iz tega neprijetnega stanja za žene in skodljivega za nadaljnji razvoj socialistične demokracije in gospodarskega napredka v teh krajih.

Za tako trditve lahko naštejemo dokaze. Po osvoboditvi in še pred nekaj leti so žene v teh krajih bile delavnejše, kakor so danes: imele so svoje ženske organizacije, sestanke, prihajale so na množične sestanke in pozneje na zbornice volivcev, kjer so tudi imele svojo besedo. Prednjačile so predvsem v Lakošu (če ne upoštevamo lendavskih žena, ker je v mestu stanje drugačno), v Dolgovskih goricah so bile razgibanе, pa tudi v drugih krajih so več ali manj delale.

Zakaj so se zadnji čas vse umaknile, zakaj ne delajo naprej, kakor so včasih? Ali so te nedelavnosti krive same ali je krivda kje izven njih?

Gotovo so nekaj krive same, krivi pa so tudi moški. Če bi one popuščale pri svojem delu, bi jim moški člani Fronte morali pomagati. Po izjavah nekaterih ljudi pa se da sklepati, da so prav moški bili tisti, ki so jih ovirali pri njihovem delu in so ženske izrinili od javnega dela v vasi nazaj v kuhinje. V takih primerih so ženske po želji moških morale prenehati z delom v AFŽ in drugod. Krivda žen pa je le

tolkšna, ker so pred možni popolnoma popustile.

Primer za to trditve. Odbornik OLO na Kapei Balazič, bivši trgovec in gostilničar, je na zadnjem zasedanju OLO Sobota izjavil, da dokler bodo na Kapei moški, ženske ne bodo kandidirale v ljudski odbor. Tako izjava na takem mestu je dokaz, da to ni le njegovo mišljenje. Kasnejši zbor volivcev na Kapei in v ostalih krajih občine Gaberje je to potrdil. Torej se nekateri, v nekaterih krajih celo mnogi, kažejo borijo, naj njihove žene ostanejo zaprte v hiše in na polja, o vseh drugih stvareh pa bodo odločali sami. Če so tudi v Fronti taki, jasno da potem ne more priboriti ženskam potrebne veljave v javnem življenju. Ženam pa je res otežkočeno, si priboriti svoje pravice.

Kaj pa možje, ali so ti res sposobni vse stvari v vasi in občini urejevati najbolje? Tega jim ne moremo priznati. Nasprotno, kako nepravilno ocenjujejo delo in pravice žena, tako tudi pri drugem delu gre-

NAJVEČJA JUGOSLOVANSKA PRISTANIŠČA

Zmogljivost naših jadranskih pristanišč je velika. Samo v petih največjih lahko delavci natovorijo in iztovorijo na leto 3 milijone 273.000 ton blaga. Največja je zmogljivost reškega pristanišča, akoci katerega gre lahko na leto 1.960.000 ton blaga. Za reškim pristaniščem je dubrovniško, ki lahko sprejme in odpošlje na leto 473.000 ton blaga. Tretje je šibenško v 400.000, četrto pa splitsko s 350.000 tonami letnega prometa. Skoraj vsa naša pristanišča so bila med vojno hudo poškodovana in treba jih je bilo obnoviti in modernizirati.

REČNI PROMET

Rečne poti so v naši državi zelo važne, saj po njih prevozimo mnogo blaga. Čeprav imamo zdaj samo 920 rečnih ladij, pred vojno pa jih je bilo 1243, so te prevozile v prvem polletju letošnjega leta poldrugi milijon ton blaga, približno toliko, kakor v prvem polletju leta 1939. Od celotnega prometa na naših rekah je odpadlo na Donavo 56 odst.

Čim bliže volitvam - tem večja razgibanost med volivci

V LENDAVI SE JE ZBRALO NAD 400 VOLIVCEV

Prvi zbor volivcev, ko bi morali predlagati kandidate za okrajni zbor (OLO), je bil slabo obiskan, zato se ni mogel održati. Prišlo je vsega okrog 80 volivcev. Pozneje se je po-

NA ZBORU VOLIVCEV V ČENTIBI JE GOVORIL TUDI SANDOR NANOSI

Prebivalci Prekmurja madžarske narodnosti se tudi pripravljajo na volitve občinskih in okrajnega ljudskega odbora. V Čentibi, kjer prevladuje prebivalstvo madžarske narodnosti, se je zbralo čez sto volivcev. Diskusija o kandidatih je bila živahna. Spregovoril je tudi Sandor Nanosi, delavec, ki je pred dvema mesecema pobegnil iz Madžarske. Nanosi je poudaril, da madžarsko ljudstvo izredno cenil napore jugoslovanskih narodov, ki jih dosega pod herojskim vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije, ki jih je rešila izkoriščanja s strani Sovjetske zveze. Ob koncu je poudaril velik napredek, ki je viden povsod v našem gospodarstvu in razvijanju socialistične demokracije. To je možno doseči le v taki državi, kjer si vlada ljudstvo samo. Kratko je orisal teror, ki vlada na Madžarskem in v vseh satelitskih državah Sovjetske zveze. Na koncu je poudaril: »Veseli sem, da lahko živim med ljudstvom, kjer vlada resnična demokracija in kjer odloča o svoji bodočnosti vse ljudstvo.« Navzoči volivci so njegov govor pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

kazalo, da način sklicanja ni bil dober in obveščanje slabo. Ob ponovnem sklicanju zbora volivcev je prišlo nad 400 ljudi, da je dvorana v Triglavu bila nabito polna, in še na hodniku so morali stati. Za kandidate so si izbrai najzaslužnejše, med njimi eno ženo.

Poleg izbere kandidatov so na zboru volivcev razpravljali tudi o nekaterih lokalnih gospodarskih stvareh. Nekateri pa so pri tem zašli v napačno smer kot Kapun, ki se je pritoževal zaradi plina, češ da ga včasih zmanjka, zato mora kuriti z drvmi, za plin pa kljub temu plačati pavšalno. Ugoto-

vili so, da je plin tako poceni, da se zaradi tega ni vredno razburjati; poleg tega pa se razburja človek, ki ima toliko denarja, da ga je mnogokrat najti v gostilni — in povzru vsakega je na zbor volivcev prišel pijan.

Lendavski volivci so na svojem zboru sklenili, da bodo vsi pomagali pri gradnji kulturnega doma, ki bo združen z galsilskim domom. Material so že začeli dovažati. Pomenili so se tudi o vodovodu, ki je za mesto nujno potreben. Za prebivalce lendavskih goric pa so potrebni vodnjaki, kajti ob suhih letih ni vode. Volivci so obljubili, da bodo pomagali s prostovoljnimi delom.

Tudi o načrti obnovi vinogradov se menijo volivci

Ljutomerski okraj zavzema v naši republici važno mesto kot pridelovalec kakovostnih vin. Tudi na zadnjem mednarodnem sejmu v Montpelieru (Francija) sta si kolektiva državnih posestev v Jeruzalemu in Radgoni v ostri mednarodni konkurenci priborila zlati medalji za razstavljivi šipon — moslavec in traminec. Ugleden vinogradnik iz Burgundije, dežele pristne vinske kapljice v Franciji, je na razstavi izjavil: »Vaš pinot (beli burgundec) je boljši od pinota, ki ga pridela moja domovina Burgundija.« Res vzpodbudno priznanje našim vinogradnikom in hkrati najboljša reklama za naša izvozna podjetja!

Vinogradništvo daje letno do 260 milijonov dinarjev narodnega dohodka, ki pa bi lahko bil še večji, če bi našim vinogradnikom uspelo poceniti proizvodnjo. Pocenitev proizvodnje je za vinogradnike življenjsko vprašanje, saj drugače ne bodo mogli vzdržati in konkurenčnem boju z naprednejšimi državami na svetovnem vinskem trgu. Saj je v letnem pridelku 400 vagonov vina še vedno utelesenih blizu 800 tisoč delovnih dni, ki se odražajo v visoki proizvodni ceni. Pa tudi nasadi šmarnice in drugih hibridov, ki še vedno zavzemajo površino 400 ha, se

bodo morali umakniti žlahtnim sortam.

Okrajni ljudski odbor je letos začel bolj skrbeti za vinogradništvo. Odluk o strokovnem nadzorstvu nad proizvodnjo trsnega materiala jamči, da bodo naše trsnice dajale le izborne sadike, odgojene na podlagah in sortah, ki v ljutomerskem vinorodnem okolju najbolje uspevajo. Vinogradniki strokovnjaki so pregledali vse trsnice in matiškake ter trsničarjem, ki ne izpolnjujejo gornjih pogojev, prepovedali prodajati cepeljenke. Pri obnovi vinogradov ne bodo več uporabljali cepljenk, ki so zrastle na »neznanih« podlagah. V odluku o nadzorstvu nad obnovo vinogradov je zakonjena težnja vseh naprednih vinogradnikov; vinograde je treba načrtno in enotno obnavljati. V zadnjem času pa pripravljajo OLO odluk za kompleksno obnovo vinogradov.

Pogoj za uspešno in načrtno obnovo je rajonizacija vinogradniških površin. Dosedaj so rajonizirali nad 500 ha površin, prihodnje leto pa bodo s tem delom končali. Prav tako so letos kupili rigolni agregat, s katerim so za 50 odstotkov zmanjšali stroške pri rigolanju. Tako bodo prvič po osvoboditvi zri-golali 70 ha vinogradov na leto.

Prihodnja številka

„OBMURSKEGA
TEDNIKA“

Izide na

16

straneh s pestro vsebino:

29. NOVEMBER — PRAZNIK REPUBLIKE; OBMURJE PRED VOLITVAMI; PO PREKMURJU IN PRLEKIJ; PIONIJSKI KOTICEK; DOGODKI ZADNJIH DNI; PISMA VUJECA BALAZA; ZA NEDELJSKI POPOLDAN.

Cestitke ob Prazniku republike in mnogo drugih zanimivih člankov.

Če ne bi suša poškodovala in oslabilo sadik v trsnicah, bi lahko obnovili še večje površine. Letos obnavljajo vinograde v okviru 15-letnega obnovitvenega načrta, ki med drugim določa obnovo blizu 150 ha vinogradov na leto. V ta načrt pa sodi tudi modernizacija vinogradniških obratov in kleti. Pri obnovi se bodo s pridom posluževali izkušenj naprednih držav in trto sadili tako, da bo mogoča strojna obdelava vinogradov. V Radgoni bodo uredili trsničarski obrat s silnico, ki bo lahko krila domače potrebe po trsnem materialu in dala letno do osem milijonov cepeljenk. Zadruga in državna posvetva so letos dobila nad 17 milijonov din kredita za obnovo vinogradov.

OBRTNI DELAVCI V LENDAVI SO VOLILI

Člani sindikalne podružnice obrtnih delavcev v Lendavi so izvolili 50 delegatov, ki bodo izvolili odbornike zbora proizvajalcev v Soboti. Vseh delegatov, ki jih bodo izvolili sindikati, bo 140, ki bodo skupno s 140 delegati obrtne zbornice v Soboti izvolili tri odbornike. Te volitve bodo prihodnji teden.

Dogodki zadnjih dni

VOLITVE V GRČIJI — O jugoslovansko-grškem zblizanju smo že večkrat poročali. To resnico je pred dnevi v glavni razpravi na zasedanju Generalne skupščine OZN poudaril tudi grški predstavnik Politis, ki je pripravil ostalim delegacijam, da naj si vzamejo prijateljski razvoj medsebojnih odnosov med obema državama za zgled. In zato ni čuda, če se vse bolj zanimamo za dogajanja v Grčiji in podrobneje spremljamo prizadevanja grškega ljudstva pri premagovanju sedanjih težav.

Nedeljske volitve v grško narodno skupščino so iznenadile svet. Zmagalo je desnitsko usmerjeno Papagosovo gibanje, ki bo imelo v bodočem parlamentu ogromno večino 241 sedežev (od skupnega števila 300 poslaniških mest). Večji del političnih opazovalcev je pred volitvami sodil, da si bo sedanja vladna koalicija EPEK-liberali predsednika Plastirasa in podpredsednika Venizelosa zagotovila, če že ne več, pa vsaj manjkoščino večino. Posrečilo se ji je namreč kljub tolikemu številu grških strank in političnih skupin, od katerih ima vsaka svoje posebne zahteve, izvesti nekaj temeljnih notranje-političnih in gospodarskih reform, kot so agrarna reforma, pravična obdavčitev domačih kapitalistov in pomilostitev udeležencev državljanske vojne na strani levice. Ni pa mogla rešiti težkega gospodarskega položaja. Znano je, da si brez sedanje ameriške pomoči pod sedanjimi pogoji boljšega stanja niti ni mogoče zamisliti.

Papagosovo gibanje »zbiranje grškega naroda« se je naslonilo na splošne volilne objube,

Zmagalo pa je — prav tako kakor se je zgodilo v Ameriki z Eisenhowerjem — zaradi velikega ugleda maršala Papagosa kot vojaka in rodoljuba ter splošne želje prebivalstva, da bi prišlo do kakršnih kol izprememb. Papagos namreč doslej še ni bil na krmilu. Grški volivci tudi upajo, da se bo »močni rok« posrečilo vse to, česar dosedanja vladni predsedniki niso zmogli.

In bodoče stališče vlade do naše države? Kaže, da ne bo nikakih sprememb, četudi se novi predsednik kot desnitar ne navdušuje za našo družbeno ureditev. Že preje je izjavil, da je grško-jugoslovansko sodelovanje nujno za ohranitev miru na Balkanu. O notranje-političnih ukrepih nove vlade pa je za sedaj še prezgodaj govoriti, dokler se novo vodstvo v upravo ne usidra.

DROBTINICE Z ZASEDANJA GEN. SKUPŠČINE — Dve vprašanji sta, ki te dni posebno zanimata diplomatske kroge na zasedanju Generalne skupščine. Se vedno se glavna razprava odvija v političnem odboru okrog predlogov v zvezi z repariranjem korejskih vojnih ujetnikov, vzporedno s tem pa bolj prikrita bitka za novega glavnega tajnika OZN. Znano je, da je dosedanja tajnik Trygve Lie odstopil delno zaradi tega, ker se ni strinjal z ameriški republikanci in njih politiko. Delno pa tudi zaradi neprestanih napadov Sovjetske zveze in njenih satelitov nanj.

Za rešitev korejskega vprašanja se je nabrala že lepa kopica načrtov. Menda najbolj »sprejemljiv« za Kitajsko in Severno Korejo bi bil indijski načrt, ki

ga je predložila v ponedeljek. Obe boreči se stranki naj bi upoštevati ženevsko konvencijo o ravnanju z vojnimi ujetniki. Posebna komisija, ki bi jo sporazumno postavili boreči se stranki, bi nato »čim prej« izvršila repatriacijske naloge na podlagi protivoljne odločitve ujetnikov, v slučaju notranje nesporazuma pa bi se obrnila na Generalno skupščino.

Ameriška vlada je ta predlog že odklonila. Sedaj bo skušala posebna redakcijska komisija 21 držav pregledati vse dosedanje predloge in iz njih izluščiti nekaj, kar bi bilo čim bolj sprejemljivo za ZDA in države, ki se bore na strani OZN na Koreji, ter za Severno Korejo in Kitajce. Naloga ne bo lahka, pa tudi v uspeh te komisije ni nič kaj upati.

Delovni odbori obravnavajo tudi raso diskriminacijo v Južnoafriški uniji, pravice narodov do samoodločbe itd. Te dni bo prišla na vrsto tudi razprava o novem glavnem tajniku, kakor hitro se bodo velesile, ki igrajo pri tem odločilno vlogo — strinjal se namreč morajo o kandidatih — sporazumele. Ugibanj je mnogo, konkretnih in resnih kandidatov pa še ni.

Precej prahu je dvignil tudi samomor direktorja pravnega oddelka tajništva OZN Abraham Fellerja. Zadevo povezujejo z zahtevo ameriškega senatnega urada za razskovanje protiameriške dejavnosti, da sme tudi v tajništvu OZN »očistiti« ameriške državljane. Pokojnik se je raznim sumničnem in zvezi z nekaterimi ameriški nastavljenec odločno uniral, slednjč pa doživel živčni zlom, ki

ga je tudi dovedel do tako žalostnega konca. Kaže, da tudi Trygve Lieju ni ugajalo vmešavanje senatnega odbora v zadeve OZN in da je tudi tu eden od vzrokov njegovega odstopa.

MADŽARSKA STVARNOST — Madžarski tisk kaj rad govori o velikih uspehih, ne more pa tudi kar tako mimo števil, ki govore o nasprotnem. Vzemimo samo poročila o izpolnjevanju predvidenih proizvodnih načrtov za tretje četrtletje! Odpovedala sta težka industrija in rudarstvo, posebno pridobivanje premoga, nafte in boksita, pa tudi strojna in gradbena industrija ne izpolnjujeta svojih nalog. In kar je posebno hudo za »starejšega brata« v Moskvi: izpolnjen tudi ni izvozni načrt. Kolikor pa je izpolnjen, pa ga kazi slaba kakovost izdelkov. Polom pa so dosegla tudi statistična poročila, ki so jih odgovorni funkcionarji izdelovali po svoje, da si ne bi nakopali jeze svojih predpostaviljenih.

Madžarska vlada sedaj vavi vso krivdo na delavce in jih skuša zastrašiti. Povečala je število stražarjev v podjetjih. Odločno nastopa proti vsem, ki so zaradi težkega položaja delavstva ogorčeni in to ogorčenje tudi javno kažejo. Nadzorstvo nad izostanki in nad bolniki je poostroeno, da bi ne bilo kakršnih kol »sobotnih del«. Denarne kazni proti malenkostnim disciplinskim prekrškom so na dnevnem redu, pri ponovnih primerih pa posreduje posebno sodišče.

Ti ukrepi se počasi prenašajo tudi v vas. In vse to nasljuje v resnici volji SZ po svojih kominformističnih agentih na Madžarskem!

PREDVOLILNI DROBIŽ

iz martjanske občine

V trinajstih vaseh martjanske občine so izvedli zbor volivcev že do 9. novembra. Če izvzamemo Mlajtince, je bila povsod zadovoljiva udeležba. Res je sicer, da je marsikje — posebno v vaseh, kjer so bili zbori sklicani v popoldanskih urah — ljudi zadržalo lepo vreme; grabili so listje in spravljali zadnje pridelke s polj. Na zborih, ki so bili sklicani v večernih urah, je bilo mnogo več volivcev.

Povsod so poleg razpravljanja o kandidatih govorili tudi o delu dosedanega in bodočega občinskega ljudskega odbora. Menili so se o občinskih gospodarskih podjetjih, elektrifikaciji, cestah, regulaciji potokov, čiščenju in škropljenju sadnega drevja, o delu kmetijskih združij in podobnem. Ponekod so igrali delo dosedanjih odbornikov. Marsikje upravičeno, drugje pa tudi ne. Prav le, če volivci povedo in opozorijo odbornike na storjene napake pri delu; nedopustno pa je početje posameznikov, ki skušajo to izrabiti v svoj prid, za namerno prepredavanje zboru volivcev.

Kričači v Sebeborcih niso uspe i

Ljudje, ki bi radi po svoje pojmovali našo demokracijo in ki težijo le za osebnimi koristmi, pričnejo vedno s kričanjem. To se je pokazalo tudi na zboru volivcev v Sebeborcih. Bivši gostilničar Vukan je organiziral svoje somišljenike z namenom, da bi spravi na kandidatno listo svoje ljudi. Lastil si je tudi glavno besedo na zboru. Če se je kdo drugi oglašil, so vstali njegovi z ropotanjem, kričanjem in raznimi medikacijami, češ kaj boste, na nič se ne razumeš in podobno. Vukan se je na zboru boril pod geslom »pravičnosti in poštenosti«. Radi mu verjamemo, da bi rad izkoristil to geslo za svoje račune. Le kaj poretka k temu poštenim volivcem iz Sebeborca, ki poznajo Vukana za druge strani. Njegove medvojne poti s kovčki v Szombathely niso ostale skrite. Seveda, Vukan bo trdil, da je zalagal Madžare z živili zaradi resničnega odpora proti okupatorju, katerega je »sovražil«. Vse lepo in

V Nemčavcih bodo imeli ulično razsvetlavo

Na zboru volivcev v Nemčavcih so se ob predlaganju kandidatov za občinski ljudski odbor pomenili, da bodo razsvetlili svoje ulice. Sicer ni šlo brez težav, ker montiranje cestnih luči precej stane. Stroške bodo krili s samopriskevkom, nekaj podpore pa bodo dobili od občinskega ljudskega odbora. Drugače se niso mogli sporazumeti, ker se jim je samopriskevk zdel previsok. Sicer so nekateri menili, naj bi zaenkrat naredili luč le v enem delu vasi. To pa ni bilo prav tistim gospodarjem, ki bi v tem primeru morali ostati brez ceste luči. To bi skoraj razbilo njihove načrte. Na sestanku se je pokazalo mnogo neenotnosti med »spodnjimi« in »zgornjimi«. To jim pa le škoduje in tudi čudno je, da se 30 gospodarjev ne bi moglo sporazumeti.

Dankovski agitator za novo gasilsko društvo

Bivši lastnik mlina Horvat, v Dankovcih se je previdno pripravil na zbor volivcev. Ker se je bal, da ga volivci ne bi hoteli poslušati, si je v naprej hotel zagotoviti naklonjenost vsaj nekaterih ljudi. Pri tem je bil zelo iznajdljiv, kar se mu mora priznati, čeprav mu ni uspelo izpeljati do konca. Pobiral je podpise za ustanovitev novega gasilskega društva — eno namreč že imajo — ki naj bi bilo boljše, kot je dosedanje. Na zboru volivcev pa se je s temi podpisi hotel pohvaliti. Kljub temu mu ni uspelo kandidirati niti vrniti na kandidatno listo svojega somišljenika in podpornika Rituperja. Na zboru volivcev so frontovci razkrinkali njegove zle namere. Nekateri podpisniki za novo gasilsko društvo so kar tam preklicali svoje podpise. Zbor volivcev pa je celo sklenil, da mu vsled takega nepoštenega delovanja odpove do službo poslovojde v nekdanjem njegovem mlinu. Tako so pošteno obračunali z zavirači napredka in razbijaci, ki bi se radi vrnili v oblast.

STEVILNO ROJSTVE NAZADUJE

Svetovna zdravstvena organizacija poroča, da je število porodov v vsej Zahodni Evropi, razen Irske in Luxemburga, zadnje leto padlo.

prav, da se mu je ta posel priljublil tudi po osvoboditvi, le z razliko, da je tokrat šlo za »proste viske«. ki jih je pač treba spraviti na trg v Ljubljano in drugam. Pa da ne govori- mo o prikrivanju vina, o zadru- gi in še o čem. Res je sicer, da tega v Sebeborcih nihče ne po- ve Vukanu iz oči v oči, ver- jetno iz previdnosti, ker da je Vukan maščevalen; res pa je, tudi to, da v Sebeborcih nekaj ni v redu in da tudi okrog Vu- kana nekaj ni v redu.

Na koncu je Vukan sam doka- zal, kako razume našo demokra- cijo; ko je nekdo predlagal kan- didacijsko komisijo v kateri so bili ljudje, ki niso po volji Vu- kanu in njegovim, je s svojimi zapustil zbor. Tudi prav. Svoj končni prav pa bodo gotovo pravilno izrekli poštenji volivci sami.

Za svojo enakopravnost se morajo tudi žene same boriti

Kakor drugod, so tudi v mar- tjanski občini zbori volivcev doka- zali, da po naših vaseh žene še ne zavzemajo tistega mesta, ki ji msicer pripada. Res je tu- di, da so ponekod možje sami zapostavljali žene na zborih, re- koč, da pač niso toliko sposobne za delo v ljudski oblasti, kot možje. Tako mišljenje je neprav- ilno in nazadnjaško. Marsikje pa tudi žene same niso marale sprejeti kandidature, kar spet ni prav.

Na okrajnih zborih so bile sprejete na kandidatno listo štir- i žene, zdaj se bo treba le še boriti, da bodo kandidirane žene tudi izvoljene.

Agrarni interesenti bodo postali lastni ki pridobljenega imetja

V 43. številki našega tednika smo obširno poročali o reorganizaciji v kmečki delovni združi »Ivana Kaučiča« v Stročji vasi. V predzadnjem odstavku pa je bilo govora tudi o tem, da si posamezni zadrugi hočejo prisvojiti nekatera zadruga poslopja (kleti, stiskalnice) brez privolitve zboru zadrugnikov ali višjega zadrugnega vodstva. Ker so posamezni zadrugi, zlasti bivši kmetje, navedbe v tem stavku napačno razumeli, dajemo k naslovnemu vprašanju naslednje pojasnilo:

Večina bivših vinčarjev, ki so po osvoboditvi postali za- družniki, je dobila od agrarne reforme stanovanjska in gospo- darska poslopja s pripadajoči- mi ohlišnicami. To imetje so za- družniki v resnici tudi koristili, dasiravno niso imeli v rokah zanesljivih dokumentov, ki bi pravno potrdili njihove lastni- sne pravice. Ker se niso počuli- ti kot pravni lastniki z agrar- no reformo pridobljene zemlje in ostale imovine, niso dovolj skrbeli za obnovo in vzdrževa- nje že razpadajočih stanovanj- skih in gospodarskih poslopj, ki so jim bile dane v uporabo niti niso plačevali najemnine ali prispevka v zadrugi sklad, s čigar sredstvi bi lahko za- druge popravljale in obnovljale že omenjena poslopja. Potem- takem se ne moremo čuditi, če so ponekod stavbe čedalje bolj propadale. Zadrugi niso imele toliko sredstev, da bi lahko v svoji režiji vzdrževale poslopja agrarnih interesentov. Tako po- moč bi slej ko prej zmanjšala njihovo podjetnost in sposob-

ŠEST KANDIDATOV — EDEN ODBORNIK

Volivci Čentibe in Doline so se zbrali, da preresčajo kan- didate za okrajni zbor (OLO). Ko so se s težavo zbrali, so na- leteli na še hujše težave. Pred- vsem, koliko kandidatov naj predlagajo. Dolinčani so rekli, da oni dva, Čentibčani pa štiri. Čentibčani pa so rekli, da sta jim dovolj dva. Najslabše pa je bilo to, da so se na skup- nem zboru volivcev delili, ka- kor da se še ne bi poznali. Dolinčani so vztrajali, naj Čen- tibčani predlagajo štiri kandi- date, ker sicer bo izvoljen en ali drugi kandidat iz Čentibe, namesto, da bi si izbrali enega ali dva najboljša volivca brez ozira iz katere vasi bi bila. S tem so ponovno dokazali vaško razcepljenost, ko si ne zaupa- jo, čeprav so sosedje. Ali bo to trajalo še dolgo?

V DOLGI VASI SE OTEPAJO MLADINCEV

Zbori volivcev, na katerih so predlagali kandidate za občins- ki ljudski odbor, so v vaseh lendavske občine potekali do- kaj zadovoljivo. Najslabši je bil v Dolgi vasi, kjer ni bilo opaziti enotnega nastopa fron- tovcv. Predloge mlajših voliv- cev za kandidate so starejši mo- žeje odklonili, češ da ti še niso izkušeni in ne bodo ve- deli gospodariti v občini. Ker tako gledajo na mladino, da ne govorimo o ženah, ni čuda da so se med kandidate vrni- li ljudje, ki jih prej ni bilo opaziti pri nobenem delu kot Nedeljko in Jazlin. Ali imajo ti več izkušenj, čeprav v teh letih od osvoboditve sem niso pokazali svojih sposobnosti? Ali pa so tamkajšnji volivci vzeli neki čuden kriterij za presojo kandidatov.

Knjižnica zadrugnikov

Zato lahko pričakujemo, da bodo odsej bolj skrbeli za obnovo in popravilo zgradb, ki bodo postale del njihovega za- sebnega gospodarstva. Seveda jim bodo pri obnovi pomagale tudi zadruge. Kakor vidimo, so lažnive vse govorce naših nasprotnikov, ki za vokalno razpihujejo neraz- položene med zadrugi. Ljud- ska oblast jim bo z dejanj za- mašila usta. Zato bi jim pripo- ročali, da že enkrat prenehajo z zastraševanjem bivših vini- čarjev. Če niso v preteklosti ničesar dobrega storili za te ljudi, naj tudi sedaj prepuste skrb za njihovo usodo ljudski oblasti, ki je z dejanj že neste- tokrat dokazala, da je zaščitnik bivših izkoriščancev.

Po naših sindikalnih podru- žnicah se večkrat sliši kritika čez organizacijo, češ, da nič ne dela. To je nesporno, da neka- rne sindikalne organizacije de- lajo premalo v primeri s tem, kar bi morale narediti in bi tudi lahko (če bi v njih bili ljud- je, ki bi se zavzeli za vodstvo pri delu. Kljub temu je taka kritika navadno neobjektivna, ker večina kritikov, ki kritizira čez nedelavnost sindikalne or- ganizacije, smatra sebe za naj- zavednejšega člana sindikatov. Koliko napak najde in koliko dobrih predlogov ima? Kaj vse

S potovanjanja po Ameriki

V preteklem tednu so bila v Soboti kar tri predavanja Ljud- ske univerze: dve za mladino in eno za odrasle. V petek je predaval učitelj inštronik ing. Cegnar o svojem potovanju po Ameriki; v soboto pa ga je po- novil dijakom. Prof. Hartman pa je predaval v petek odras- lim: »Kaj naj bere mladina«.

Prvo predavanje je vzbudilo veliko zanimanje med mladino, saj je dvakrat napolnila dvor- ano. Obduovala je razvoj teh- nike, o kateri je pripovedoval predavatelj in živahno je disku- tirala o kulturnem življenju mladine v Ameriki. Prav tako je obsodila nekatere domačine, ki z lažjo željo izveliči čimveč dolarjev od svojih sorodnikov v Ameriki. Tako je neki človek iz Prekmurja prošil sorodnika v Ameriki 20 dolarjev, ker da mu bodo drugače vzeli svo živino. V Ameriki se čudijo, da se nagi ljudje v Jugoslaviji želijo odeti z nylon nogavicami. Neke ženska je proslila odejo, ker ji je hladno. Sorodnica je rekla pre- davatelju, da ji je težko poslati odejo, ker to precej stane; toda če je res tako hladno v Jugo- slaviji, se bo stisnila z možem pod eno, drugo pa ji poslala. Mladina je take prošnje obsodila z zaničljivim smehom.

Kljub temu, da bi starši mor- ali vedeti, kaj naj berejo njih- ovi otroci, jih je zelo malo prišlo na predavanje, komaj 30. To pomeni, da ne pomagajo sklepi mestne partijske konfe- rence, da ne pomagajo sklepi množičnih organizacij in dru- štev, da bodo člani sodelovali v kulturnem življenju Sobote, ker se ne izjavajo. Živahna dis- kusija po predavanju je ugotov- ila, da bodo morali starši mnogo bolj paziti, kakšne knjige berejo njihovih otroci, da je po- trebno čimprej izvoliti svet pri okrajni knjižnici, da bo treba pomagati otrokom, da bodo knjige pravilno razumeli itd.

Ali so v Ljutomeru že dozoreli pogoji za ustanovitev „Svobode“?

Ustanovni občni zbor društev »Svobode« v Trbovljah in nje- govih vzpodbudni sklepi, ki so ponekod že poživeli vzgojno delo med delavci, so naleteli na ugoden odmev tudi v prle- ški metropoli. Napredni meščani in člani kulturno-umetniškega društva »Ivan Kaučič« čedalje bolj živahno razpravljajo o ustanovitvi »Svobode«, ki naj bi domačim delavcem pomaga- la, da bodo postali nosilci na- predne delavske kulture. V razpravi pa so prišle na dan tudi nekatere pomanjkljivosti, ki jih ne kaže spregledati.

V mestnem kulturno-umetni- škem društvu so zelo slabo za- stopani delavci iz proizvodnje. Statistični podatki o socialnem sestavu članstva kažejo, da dela v društvu le 6 delavcev, nad 70 uslužbenecv in par obrtni- kov, skratka ljudje, ki ne po- znajo dovolj čustvovanja fizič- nih delavcev. Če bi ob takih pogojih ustanovili »Svobodo« bi v resnici le spremenili na- slov društva, medtem ko v nje- govih notranjosti ne bi doživeli revolucionarnih sprememb v dobro delavske kulture. Kakor ni mogoče zanikati uspehov, ki so jih v zadnjih letih pozele posamezne sekcije in njihovi člani, tako si je treba tudi priz- nati, da je bilo premalo storje- nene za pritegnitev delavcev v društvo. Sindikalne organi- zacije v podjetjih so se pre malo zanimale za vzgojno delo med delavci. Te ljudi bo treba pre-

vzgojiti in jih pripraviti do te- ga, da se bodo pridružili za- vestnim borcem za delavsko kulturo, ki mora biti odraz ču- stvovanja in hotenja delavskega razreda. Nezanimanje delavcev za kulturno delo pa izvira tudi iz neurejenih razmer v proiz- vodnji; šušmarstvo po delov- nem času je v nekaterih pod- jetjih močno pasiviziralo de- lavce, ki so se zanimali zgolj za postranski zaslužek, ne pa za izobraževalno delo v društvu. Ponekod je prišlo tako dalec, da so posamezniki poklicno šuš- marili po delovnem času in pri tem poslu trošili orodje, sro- vine, električni tok in druga proizvodna sredstva, ki so last- nina podjetij. Ti pojavi nare- kujejo sindikalnim organizaci- jam in delavskim svetom, da se odločno upro šušmarstvu in da z vzgojnim delom v kolek- tivih ustvarijo ugodna tla za ustanovitev »Svobode«, v kateri naj bi delavci zavzeli najbolj vidno mesto. Tudi direktorji in upravniki podjetij bodo morali spremeniti svoj odnos do kul- turnega dela v društvu; da se za to družbeno koristno poslan- stvo bore malo zanimajo, do- kazuje tudi zadnje društveno posvetovanje, ki se ga kljub vabilom niso udeležili. Skratka: z delavci je treba pomladiti društvo in tako ustvariti pogoje za ustanovitev »Svobode« in njeno vzgojno poslanstvo v množici delavcev in ostalih prebivalcev.

Med šolo in starši je potrebno večje sodelovanje

V soboto je profesorski zbor obravnaval na svoji prvi konfe- renci uspehe in delo na gimna- ziji ter dal nekaj dobrih pred- logov za izboljšanje pouka in s tem tudi uspehov pri dijakih. Pri ocenjevanju je zbor zavzel ostrejši kriterij, ki naj bi vpliv- al na dijake in starše. Brez negativnih ocen je le 40,6% di- jakov, dočim ostali imajo eno, v enem primeru pa celo do 6 negativnih ocen. Najslabši uspeh so pokazali učenci II. a razreda, ki so dosegli le 23,8% pozitivnih ocen; a najboljši so dijaki V. a razreda, ki so dosegli 57,7%. Lep uspeh so dosegli učenci četr- tih razredov, ki imajo vsi nad 51% pozitivnih ocen, kar po- mena, da se resno pripravljajo za malo maturo. Nasprotno pa je osmi razred dosegel le 30,3%.

Prehod iz osnovne šole na gimnazijo je težak. Otrokom prvih razredov dela največ pre- glavje prirodopis, ki je preveč abstrakten. Če bi zavod bil bolj založen z mikroskopi, bi bilo lažje. Zato bo naloga oblasti, da se jih nabavi. Precej je negativnih ocen iz jezikov, zla-

sti slovenščine. Starši bi morali bolj paziti na delanje domačih nalog. Predavatelji pa bodo mo- rali doseči tesnejšo povezavo pri istih predmetih, da si tako olajšajo delo. Zapaženo je, da se mnogi učenci, zlasti v nižjih razredih, ne znajo učiti. In se nekaj. Pri pouku zgodovine manjka učencem drugih razre- dov znanje iz zemljepisa; zato bo treba, da pedagoški aktivni predlagajo Svetu za prosveto in kulturo v Ljubljani spremem- bo učnega načrta iz zemljepisa v teh razredih. Prav tako imajo učenci premalo pripomočkov za pouk zemljepisa, a s tem tudi zgodovine. V osmem razredu je precej nezadostnih ocen iz ma- tematike. Dijaki premalo skr- bijo za vaje, ki so osnovna stvar pri matematiki. Dokazano je namreč, da so dobri matemati- ki precej časa posvečali vajam.

Število kaznovanih učencev je nizko, kar pomeni, da je discipl- ina zadovoljiva, a prav tako obisk šole, ki je v večini razre- dov nad 99%.

O vseh teh stvarih bi starši lahko slišali na predavanjih »Vzgojnega tedna«, če bi prih- jali v večjem številu. O njih pa se bo ponovno razpravljalo na roditeljskem sestanku, ki bo kmalu sklican. Naj nobeden oče in mati, ki želi pomagati svo- jemu otroku, ne zamudita.

VELIKO ZANIMANJE ZA TEČAJE ŽENSKE MLADINE V APAŠKI DOLINI

V Apaški dolini bo 103 mla- dink, letnikov 1934/35, obvezno obiskovalo tečaja, ki bosta v Apačah in Stogovcih. Predava- nja na tečajih bodo imeli do- mači učitelji, medicinske sestre in zdravnik dr. Toplak. Za te tečaje pa se močno zanimajo tudi ostala dekleta mlajših in starejših letnikov, ki so željna znanja o zdravstveni zaščiti ljudi in drugih sodobno važnih predpisih za žensko mladino.

NEOBDAVČENO VINO IN ŽGANJE

Znano je, da prometni davek za vino in žganje plača proiz- vajalec, ne kupec, zato se davek plača od pridelka, ne šele pri prodaji. Zato pa se proizvajalcu pusti nekaj vina in žganja ne- obdavčenega za potrebe njegove družine. Ta količina je dolžna za območja okrajnih ljudskih odborov Ljutomer, Ptuj in Ma- ribor-okolica po 80 litrov na vsakega nad 15 let starega člana družine vinogradnika, za ob- močje OLO Sobota pa po 60 li- trov. V krajih, kjer se ljudje bavijo pretežno z vinogradni- štvom, je nekoliko več neobdav- čenega vina, kar je tudi pravi- lno.

Količina neobdavčenega žga- nja je enaka za vse kraje in si- cer 5 hektolitrskih stopenj za vsakega nad 18 let starega čla- na družine. Koliko žganja je to? Če ima žganje jakost 50% ali 20 gradov, je to 10 litrov. Če žganje vsebuje manj alkohola, se pusti več kot 10 litrov neob- davčenega, če pa ima več alko- hola, pa manj kot 10 litrov. Tako je obdavčen le alkohol.

Kako se dobi posojilo za nakup sena

Nekateri kmetovalci sprašu- jejo, kako se dobi posojilo za nakup sena, ali prihajajo s prošnjami celo v Narodno ban- ko. Posojilo lahko dobi vsak kmetovalec, vendar le preko svoje kmetijske zadruge. Za- druga popiše vse prsilice in na- roči seno, prošnjo za posojilo pa vloži na Narodno banko. Kmetovalci ne prejmejo denarja v roke, temveč se neposredno plača za njih nabavljeno seno; ker bi ga drugače lahko kdo uporabil za kaj drugega, kar pa ni dovoljeno. Ta dolg bo treba poravnati prihodnj pomlad.

Usekal se je

Pred dnevi so se na Runču že drugi zbrali volivci in se pogo- vorili o kandidatu za okrajni ljudski odbor. Čeprav je bila udeležba nekoliko slabša kot prvič, je vendarle zbor dosegel svoj namen.

Eđini volivec, ki je tokrat po- skušal svojo srečo v lovu za kandidaturu, je bil Ferdo Trop, posestnik in obrtnik z Runča. On je na mestu le takrat, ko je treba blatiti ljudsko oblast, ko je treba nastopiti proti njej. Tu- di tokrat se je »izkazal«. Čeprav je pred tedni vrnil svojo legiti- macijo Fronte z izgovorom, da se mu ne ljubi plačevati člana- rine, se je usodil z žaljivimi be- sedami napasti govornika, ki je navzočim povedal, koliko sreš- tev je dala ljudska oblast za socialno ogrožene ljudi. Med go- vorom te brundal, da podpore ne potrebuje vsaka »babaa«, in se trkal na prsi, da mora on zanje plačevati davek. Napadel je tu- di šolsko vodstvo in učitelje ter jim očital, da vzgajajo otroke drugače kot starši.

Kaj je mar gospodu Tropu, ki dobiva dohodke iz vinogradni-

štva in obrtništva, za uboge ljudi, ki trpijo pomanjkanje. Čeprav se sklicuje na krščan- sko moralo, jim vendarle noče privoščiti niti drobtinice kruha. Za njega je važno edinole to, da sam udobno živi. Zaradi tega noče spoštovati ljudske oblasti, ki hoče vsem ljudem zagotoviti pravico do življenja. Zato je tudi tokrat predlagal sebi ena- koga kandidata ki ni član Osvo- bodilne fronte. Usodil se je ce- lo govoriti v imenu volivcev, češ tega človeka bomo vsi vo- lili, ker je dober za ljudi, za vse vaščane. Pozabil pa je povedati, da je dober edinole za njega in enako misleče posameznike. Ta- ka je morala gospoda Tropa, ki je tokrat postavil kandidaturu in tudi z njo vred pogorel. Niso ga obsodili samo učitelji, ki so z ogorčenjem zavrnili njegov- vzgojne lekcije, temveč tudi mlaj ljudje, ki predobro pozna- jo dejanja svojega »dobrotni- ka«. Povedali so mu odkrito v obraz, da nima nobene pravice govoriti v njihovem imenu še manj pa dati sodbo o njhovi- vem kandidatu.

bi se dalo narediti! Tako pa —. Če ga povprašaj, kaj je on naredil za izboljšanje dela sin- dikalne organizacije, se navade- ro začudi. Kako on, saj ni član odbora! Odborniki bi mor- ali delati; pa ne, zato je orga- niazija zanič. In on zaveden in delaven član sindikata ne more delati, ker odbor ne orga- nizira nobenega dela. Ali je res vse sindikalno delo odvisno le od odbornikov? Ali je res le odbor tisti sindikat, ki nič ne dela? Ali res pada kri- tika le na odbor, ostalim članom pa se ni treba sramovati te ne- delavnosti?

To je predaleč zgrešeno mne- nje. Le tiste sindikalne orga- nizacije so navadno tako slabe in nedelavne, kjer so vsi člani toliko »politično razgledani« in »zavedni«, da smatrajo, da vse delo v njihovi organizaciji mo- rajo opravljati le odborniki. Dol- žni ne delajo, pa tudi oni lahko mirno spijo. In tako spi vsa organizacija, neobjektivni kri- tiki — ki so tudi člani te orga- niazije — pa lahko mirno kri- tizirajo, ne da bi jih pri tem pekla njihova delavska, razred- na vest.

PISMA

VUJECA BALAZA / VUJDRIMLAKE

za svo to manterijo tri svete podobice no fse fele otputkof za celo zivljeje. Tak je zaj pač dobro priskrbljen za toti no ovi sveti.

Či pa češ san preskusi svojo srečo, idi f Križofce samo peš, kaš pošteno žeden! Te si naroči v oštariji liter vina. Či ga boš lahko spija san pa ti nede ostarjaš pomaga no č ga neš moga dvakrat platiti, kak se to rado zgodi, potlan si najbolje srečni človek č ž ne na sveti, pa bar f Križofcih. Pa še eno reč poskusi! Poišči tistega, ker pe voči knjige općinskih delavnic! Či v zaklejeni kancliji za mizoj hrgůli, je to že veka sreča, č ga zbidiš pa ti otre, je še veka! Pa ka bi ga gda najša treznega! To bi blo skor tak, kak či bi zajeza prvo tombolo našega gasilskega društva v Vuždrimlaki! — Potlan pa idi v dež prek Glavnega trga f Križofcih! Či še neš ftopiti v vodi ali vujavi gnošnici, kera teče s fseh dvorišč na plac, zlezi na spomenik, ke-rega so postavili negda za 60 letnico presvitelega vladarja Cesarja Ferca Joška. Tan boš srečen pot njegovim varstvom!

Srečni so še volilci f Pavlof-skem vrhu! Jihof fronti odbornik jih nič več ne nateple, ka bi šli na volilne sestanke. Zaj hodi rajši s pükšoj po grabah no bregačah pa lovi namesto krogljic fazane no zače. Ka bi se f svoji jagrski sreči bar s enim takim fitčon ali mihalekon spota tůdi mene!

Vujec Balaz.

Obtrniki ljutomerskega okraja si bodo postavili dom

Po zgledu prekmurskih obrtnikov so tůdi vodilni mođe Okrajne obrtne zbornice v Ljutomeru začeli razmišljati o tem, da bi v okrajnem središču postavili svoj dom. Obrtniki so pobudo svojega vodstva pozdravili in potem, ko se jim pridružili še člani trgovske in gostinske zbornice, sklenili, da bodo čimprej začeli uredničevati svoje načrte. Dom naj bi stal ob Ormoški cesti. Pred dnevi so izvolili iniciativni odbor, v katerem so zastopani najbolj podjetni obrtniki.

Stročkim zadrůžnikom že sveti električnik

Vse več je zadrůžnikov v kmečkih delovnih zadrůžnikih. V stročji vasi pri Ljutomeru, katerim v stanovanjih že sveti električna luč. Zadruga je dala za elektrifikacijo nad 3 milijone dinarjev, tako da je samo letos bilo elektrificiranih dvajset hiš zadrůžnih druđu. Zadruga pa ni pomagala le zadrůžnikom, temveč tudi bližnjim zasebnim kmetovalcem, ki so tako lažje in hitreje prišli do električne luči.

Pa naj še reče kdo, da zadruga v Stročji vasi ni naredila ničesar koristnega za vaščane! I. M.

Anton Oset

V četrtek, 13. novembra, so pokopali na pokopališču v Soboti tov. Antona Oseta, delavca Proizvodnje nafte v Lendavi, ki je umrl v soboški bolnišnici. Na njegovi zadnji poti ga je pospremila okrog 350 ljudi iz Lendave in Sobote, ki so mu prinesli mnogo vencev.

V imenu industrijskega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, sindikalne podružnice in vsega delovnega kolektiva Proizvodnje nafte ter v ime vseh navzoćih se je od tov. Oseta poslovil ob njegovem odprtem grobu tov. Jože Varga. V kratkih besedah je orical njegovo težo življenjsko pot. Bil je sin siromašne kmečke družine v Šentjurju pri Celju. Ker v stari Jugoslaviji ni bilo zanj kruha, je v 34. letu starosti odšel v Francijo, kjer je ostal do leta 1947, ko se je po 19 letih bivanja v tujini vrnil in se zaposlil pri Proizvodnji nafte v Lendavi. Že v Franciji je leta 1936 postal član Komunistične partije in za časa okupacije sodeloval v pokrajinskem narodno-osvobodilnem pokretu kljub težki bolezni, ki ga je mučila od leta 1943 naprej. Naša Partija mu je priznala partijski staž, ki si ga je pridobil v francoski KP, ker je s svojim delom pokazal, da to zasluži. Bil je delaven in vedno na svojem mestu, kljub bolezni in izčrpanosti, ker je svoje najboljše moči pustil v podjetjih francoskih kapitalistov. To pa ga je tudi pahnilo v prerani grob, saj je končal komaj 52. leto svojega življenja.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja, v kateri je našel počitek po mnogih borbah doma in v tujini za boljše življenje delovnega ljudstva!

Zakaj društvo „Partizan“ v Ljutomeru le životari?

Čeprav je telesnovzgojno društvo „Partizan“ v Ljutomeru doseglo v povojnih letih precejšnje uspehe, pa le malo Ljutomerčanov pozna življenje telovadcev. Redki so meščani, ki od blizu poznajo življenje v društvu, več pa je takih, ki ga le kritizirajo in omalovažujejo. Pogledjmo, v čem se odraža tako stanje.

Društvo se že ves čas svojega obstoja bori s težavami, ki jih odgovorni činitelji neradi razumejo. Vsa povojna leta životari brez sposobnega vodstva, a nihče izmed vodilnih tovarišev noče prevzeti odgovornosti v društvnem vodstvu. Mestni komiteje Partije in drugi vodilni organi se niso občutili, da dela društvo na njihovem področju, niti se jim ni zdelo potrebno poslati v društvo nekaj tovarišev, da bi spoznali delo in težave društva in mu pomagali.

Vsa skrb za mladino je bila doslej prepuščena mlajšim tova-

Kmetijske zadrůge, KDZ in kmetije - pozor!

»OBNOVA«

PODJETJE ZA OBNOVO SADOVNJAKOV IN VINOGRADOV PRI OZZ LJUTOMER

rigola s svojim agregatom vinograde in sadovnjake, s svojim priborom škropi sadno drevice, prodaja zaščitna sredstva za zimsko škropljenje sadnega drevja — preizkušeno sredstvo »Rumesan« — v svoji embalaži, kupuje vsako količino hlevskega gnoja in posreduje nakup sadnih dreves

Poslušajte se uslug našega podjetja, ki vsa dela tudi strokovno nadzoruje! — Ponudbe in naročila na gornji naslov!

Cene . . .

Na cene misli vsak človek: prodajalec in kupec. Želje in težnje teh dveh pa so si nasprotni: prodajalec želi, da bi bile čim višje, kupec pa, da bi bile čim nižje. Ko je naša ljudska oblast dovolila svobodno gibanje cen, ki naj se ustvarja na tržišču, ima naša trgovina večjo odgovornost pri formiranju cen, kakor jo je imela prej. Cene morajo biti čim primernejše za prodajalca in kupca, se reče, ne previsoke, ne prenizke.

Nekateri menijo, da ni mogoče zastopati korist prodajalca in kupca obenem, da bi morali biti ljudje, ki bi se potegovali za koristi prodajalcev, in drugi, ki bi zbijali cene v korist kupcev. Včasih so delali tako, pa so pri takem delu imeli največ koristi prekupčevalci in trgovci, ne pa proizvajalci in potrošniki.

Zato je naša ljudska revolucija in ljudska oblast take posredni-

ke odpravila. Ko se je v povojnih letih preskrba zboljšala, je bila ukinjena garantirana preskrba in obvezni odkup in tudi cene so se spro-

stale. V normalnih letih nismo imeli nobenih težav zaradi tega, nasprotno to je bilo koristno za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Letos pa nam je suša povzročila motnje v preskrbi, zato se pred trgovska podjetja postavila odgovorna naloga, preskrbeti potrošnike z vsem potrebnim blagom in to po zmer-nih cenah. Trgovina mora vplivati tudi na cene, da se vsled manjših količin nekaterih kmetijskih proizvodov ne bi pojavila špekulacija.

Stalno dviganje cen nekaterih kmetijskih pridelkov pa bi lahko imelo za posledico razvrnotenotenje denarja, kar bi spet imelo za posledico porast cen industrijskih izdelkov in druge težave.

To nalogo naša trgovska podjetja tudi opravljajo. Zato se včasih sestanejo predstavniki trgovskih odkupnih podjetij in se pomenijo, kakšne cene bi bile najprimernejše za kupce in prodajalce. Po takih cenah potem odkupujejo.

.. VINA

Na sestanku zastopnikov odkupnih podjetij, ki je bil v Ljubljani, so sklenili, da bodo odkupovali vino po naslednjih cenah:

Sortna vina s področja Maribora, Ljutomera, Radgone, Ormoža, Ptuja, Bizeljskega in Konjice, če je vino jakosti 8 do 10 Mg (maliganov), po 3,30 za Mg, 10,5 Mg po 4,50 din za Mg, 11 do 11,5 Mg po 5,00 din za Mg, 12 do 12,5 Mg po 5,50 din za Mg. Cena za liter se izračuna tako, da se jakost izražena v številkah maliganov pomnoži z odgovarjajočo ceno, n. pr. 11 Mg po 5 din je 55 din ali 9 Mg po 3,30 din je 29,70 din. Cena mošta je približno 4 do 5 odstotkov nižja.

.. ZELJA IN JABOLK

V nekaterih krajih je ponudba zelja večja kakor povpraševanje. Zato so določili najvišjo odkupno ceno od proizvajalca ca 16 din za kg. Prodajno ceno pa določijo podjetja po svoji uvidenosti.

Za jabolka so se zmenili, da jih bodo podjetja odkupovala od proizvajalcev po 18 din. To pa le provovrstna. Zato je dviganje cen jabolkam v Prekmurju bilo neupravičeno, za kmetijske zadrůge, ki so to delale, pa tudi škodljivo, ker bodo mnoge, ki so odkupovale dražje, lahko utrpeli tudi izgubo. Nekateri nakupovalci in poslovodje kmetijskih zadrůg so se namreč hoteli dobro založiti s sadjem, upajoč, da bo cena še porasla. Sedaj ga pa ne morejo prodati po primerni ceni niti ga nočejo prodati z izgubo, zato jim gnije v skladiščih.

... ŽIVINE ...

Zadnji čas je pri nas močno porasla tudi cena živini, predvsem prašičem. Zato so bile določene cene, po katerih bodo prevzemala živino od kmetijskih zadrůg trgovska podjetja kmetijskih zadrůg. Najvišje prevzemne cene so za prašiče 110 din, teleta 85 din in ostalo govejo živino 75 din za kg, računajoč povsod provovrstno blago. Živina in prašiči slabše kakovosti bo sorazmerno cenejša. V to ceno so vračunani stroški kmetijske zadrůge, ki bo živino ali prašiče odkupila; zato bodo te plačevali še nekoliko ceneje.

... IN SENA

Letošnja suša je močno zmanjšala pridelke sene. Pomankanje krme je občutno, zato jo je treba preskrbeti drugje. Tudi za to skrbijo naša trgovska podjetja. Doslej so nabavila že nekaj sene po ceni 11 din za kg, pogodbo pa so sklenila za večjo količino. Nakupne cene niso povsod enake, pričrnatu pa morajo tudi stroške prevoza, zato ne morejo vnaprej ceno točno določiti. Računajo pa, da bo povprečna cena po 14 do 15 din za kg. Trgovska podjetja v Soboti je kupilo tudi 1000 metrskih stotov pšenične slame, ki bo stala okrog 5,50 do 6.— din kg. Teže je z nabavo otrobov in oljnatih pogač, pa tudi cene je previsoka. Seno bodo dobili kmetovalci, ki so ga naročili preko svoje kmetijske zadrůge.

Naši Prleki majo letos skorok preveč sreče! Či ne verješ, pogledni samo malo po voglih na soham pa boš vida posodnik plakate za srečolove, ker ti rasejo kaj frčaje po deži. Jas letos neman prave sreče, zato pa so najbrže bole srečne tiste našosorjene puce, kere ti srečke ponujajo. Etan enok sen si zmislja, ka moren za nekšo inaič jako potrebno drůstvo nekaj penes vùn dati pa sen si kùpa celi kùp zasùkanih ceglcof. Mislite, ka sen kaj zadeva? — Najnč ene svete podobice ne ali bar življeje svetnikov! Tůdi drugi lidje so ot tiste puce kùpivali, nibeden pa neje nič doba, čiglih je pravila, ka ma v žaklič se puno punih ceglcof. Potlan sen te al čùja, ka so eno totih puce dobil, dere je prletela z devetimi punimi ceglci po dobitke. — Neštini lidje pač srečavljajo srečo že za kakšni grom ali voglon, či so srečke lepo zasùkane, ne pa tůdi zapopane . . .

Naurok srečen pa sen bija tisto mokro nedelo, dere sen gleja, kak so stari lotmerski vampaci no slokini žogo brcali. Okrogli Lujzek van je frča po mlakah tak sen no ta, kak či bi meja bencinmotor mundirani. Nič maje oblikovi Koloman je met bežajon skorok gačice zgůba, eden lotmerskih dohtarof je brana svete dveri bežečki, stoječki no tůdi ležečki, drugi pa je z golin popkon samo čaka, ka je žoga dujega prletela, tisti pa, ker zdrave vrači, je tak fuda, kak či bi v zadjen hipi na sodnijo beža. Slokini so bil bole na slabem, ven so vampači vekali fsi fliker več kak jezero kil. Krajnski Janes je samo kleja no zva madono na pomoč, dere je jemi žoga večkrat met tenkimi nogačami skos vujšla, dugumi Nedni pa neje nič hasnolo, ka je f tisti vuri prletela teko kilometrof, ka bi se lahko še znajša tiantan v Ormoži. — Drugo nedelo, glih tak mokro, so meli mlajši lotmerski žogobrci dosta maje sreče, ven so jih nekši drugi tan z ove strani Pohorja presneto nabrisali, čiglih so se tůdi ne bojali mlak na blata. — Sreča se je nazadje znavi nasmijala meni, dere sen odnesa s Starega placa celo kožo. Tan se pre nekše pesje mrcine pr belen dnevi spravljajo na deco pa tůdi na odrastejša ludi, ponoči pa jih zato troštajo z neskućnimi pesjmi koncerti. Nazadjo pa nimajo za je najnč dovoljeja ot oblasti tan za voglon. — Srečen, kak sen, nebi hteja biti f koži ti-

stemi nesrećnem ffranćeki, ker si je pr mizarsem potjetji zafferema pohištvo no platija za-jeza že celih 73 jezerakof. Zaj so postele omare no fse drugo že napravili, samo ffranćek ne pride dujih! Nehše drůgi je ponůda za fse vkùper 104 jezarake, zaj pa si podjetje premislavle, ali bi spunilo pogodbo s ffranćekon ali ne. Morti do se nad vuroj gùali o ten, kaj bi blo pošteno no prač. — Ovi tjezen so neke gospodije v Lotmerki veko terno zadele. Vervale so, ka de fse — mela, cukor no mast — dosta dražje gratalo, pa so kùpivalce kak nore. Zaj majo fsega zadosta no še precik duga pa so srečne kak tisti bogi kmet tan z ove strani Mùre, ker si je kùpa celo 200 kil masti, ka ne bi pozimi polek desetih svinj laćen bija . . .

Tůdi ind f Prlekiži živojo srečni lidje. Pr Vidni se puce lahko kùhati viđijo, či majo srečo, ka jih vzeme farofška kùharca f svojo šolo — fsakši tjezen enkrat. Polek žmahnih gibajnc si nese fsakša še cùllico dobrih krščajnskih navùkof dumu. Nezgruntano srečen je gvidno tůdi tisti kmet, ker je visemskimi gospodi pomaga tri dni jabuke prešati pa je doba

Gasilska društva, pozor!

Vse imetnike srečk gasilske loterije obveščamo, da je gasilska zveza LRS sporazumno z Državno loterijo preložila žrebanje do 31. maja 1953. Vzrok — prepozna izdaja srečk.

Konferenca vseh gasilskih častnikov bo v soboto 29. t. m., ob 8. uri zjutraj v gasilskem domu v Ljutomeru. Udeležba za vse častnike je obvezna! Pridite v paraćnih uniformah. Posebnihs vabil ne bomo pošiljali.

Izredna skupščina PGD Rožički vrh bo 23. t. m., ob 9. uri, PGD Videm pa ob 13. uri istega dne.

Vsa društva obveščamo, da bomo z rednimi letnimi skupščinami pričeli že v sredini decembra zaradi obsežnosti terena. Zaradi racionalnega izkoriščanja prevoznih sredstev smo primorani sami določiti dneve, ko bodo skupščine po društvih. Dan in čas skupščine v posameznem društvu bomo sproti objavljali v »Obmurskem delniku«. Društvo, ki še ni naročnik našega domačega časopisa, naj ga čimprej naroči. Zasludite naše objave v vsaki številki.

Okrajna gasilska zveza Ljutomer

Beseda naših bralcev

Kako je z napeljavo elektrike v Vaneči

Čudno se mi zdi, da je pisec članka »Vsem težavam navkljub« v štev. 45 »Obmurskega tednika« navedel, da bi napeljavo elektrike v Vaneči stala vsakega kmetovalca po 60.000 dinarjev, ko pa je predstavnik DES v Soboti rekel, da bo prispevek za daljnovod znašal 12.000 din (op. ur.: tu gotovo niso všteti stroški za napeljavo v hišo). Seveda, če pogledamo račune za potne stroške nepotrebnih potovanj v Ljubljano trikrat po tri osebe in še drugam, za šunke in jajca, ki so jih plačevali iz blagajne za elektrifikacijo, za darila bivšemu predstavniku DES, med katerimi je tudi 60 litrov vina, kar je dobil vse na račun elektrifikacije, za šunke in kokoši, ki so se pojedle na raznih zaskah, se ta številka ne zdi nedosegljiva. Če se ne bi tako delalo, pa prebivalcev v Vaneči ne bi elektrika toliko stala.

V članku je navedeno, da nekateri hočejo imeti elektriko zastonj in se celo posmehujejo, kot n. pr. Bedek in Bezec. Tu se pisec precej moti, ker ni vredno posmehovanja, če ugotovimo, da bo imelo na Vaneči elektriko le 40 gospodarstev, 50 pa ne. Na Vaneči so različna gospodarstva, mali, srednji in veliki kmetje, pa tudi delavske družine. Kako naj mali kmet Koloman Marič, ki si služi kruh v opekarri Puconci, in Geza Sečko, veliki kmet, ki obdeluje svoje gospodarstvo s stroji, prispevata oba enako za elektriko? Če bi mođe v odboru za elektrifikacijo pravilno razdelili, koliko naj kdo prispeva, in ne bi zastopali le svojih koristi, bi na Vaneči imelo električno luč

90 gospodarstev, vsa vas. Pravilno bi bilo, da bi se prispevek za daljnovod razdelil po gospodarski zmogljivosti, saj bo veliki kmet uporabljal več elektrike kot mali. Tako bi elektrifikacija hitreje napredovala. B. B.

Če zadrůžniki ne kontrolirajo svojih odbornikov

Vzrok mnogim pomanjkljivostim v splošnih kmetijskih zadrůgah je v nebudnosti članov. Kako naj bi se drugače vrinili za predsednika Kmetijske zadrůge v Veliki Polani človek, ki sploh ni bil član te zadrůge, Ivan Zadravec. Zato ni skrbel za zadrůgo, temveč le za svoj žep. In kljub temu je lahko bil dve in pol leta predsednik. Zaključek dela takega predsednika je ta, da zadrůžni dom v Veliki Polani še vedno čaka na graditelj, razna podjetja pa tožijo zadrůgo, ker ne more dobiti tistih kmetijskih pridelkov, za katere je predsednik sklenil pogodbo. Tak človek je zaslužil obsodbo. Krivi pa so tudi zadrůžniki, ki se niso zmenili, kako njihova zadrůga gospodari ali, točneje rečeno, kako predsednik gospodari v njihovi zadrůgi. Ali so zato vplačali deleže, da jih bodo golufi izkorisćali? Zato naj zadrůžniki ne zaupeajo slepo svojim odborom temveč zahtevajo, da ti poročajo o svojem delu. L. B.

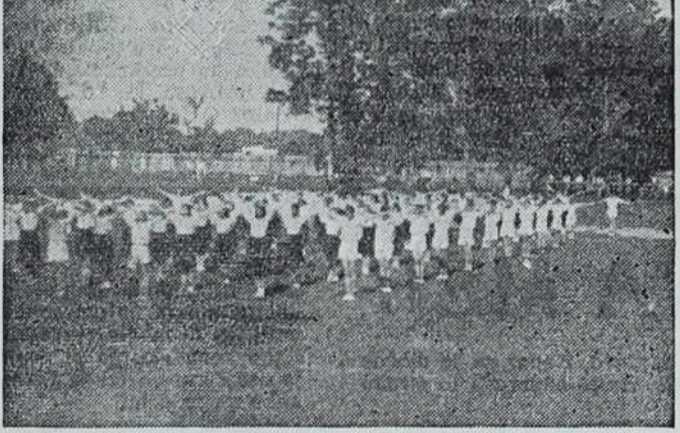
Ali ie to prav?

Že v lanskem šolskem letu je fotoamaterski klub v Soboti pripravil tečaj. Prijavljenec je bilo dovolj, predvsem iz

srednje šole in učiteljišča. Tečaja pa kljub temu ni bilo, ker niso mogli dobiti potrebnega prostora. Tudi letos se je prijavilo za fotoamaterski tečaj 40 učiteljišćnikov. Sekretar fotokluba pa ni nikoli našel časa, da bi se sestel z njimi in pripravil vse potrebno za tečaj. Ko so dobili prostor, so se zmenili za začetek tečaja. Mladina se je zbrala, predavatelja pa od nikoder, ker je odšel službeno v Maribor. Kaj sedaj, pa ne ve nihče. Ali se bo tečaj še kdaj začel ali ga ne bo? Da je tečaj potreben, ni treba na tem mestu posebej poudarjati. Zato mladina čaka, da bo fotoamaterski klub enkrat le začel delati. Sicer pa je to odvisno od vodstva. K. L.

Čemu naj sluđu javni nasadi

Ponekod so javni nasadi preveč izpostavljeni nekaterim nevhvalećnim državljanom, ki jih iz sebićnih koristi poškodujejo ali celo unićijo. Pri tem pa ne pomislijo, da so ti narejeni zato, da bi se ljudje bolje občutili, ko se mudijo v tem ali onem kraju. S tem namenom je bilo zasajeno s cipresami pokopališće in okoliški prostor v Črensovićih. Ob praznovanju Dneva mrtvih pa se je lahko ugotavljalo, da so nekateri prebivalci počastili spomin svojcev z venici in šopki, v katerih je bilo vpleteno zelenje z javnih nasadov. Ker trganje in obrezovanje teh dreves ni dovoljeno, so ga nakradli. Kdor je obiskal ta kraj, je videl nekatera drevesa sveže obrezana in grdo oskubljena, s polomljenimi vejami. Ali so javni nasadi zato, da jih bodo unićevali ljudje, ki nimašo občutka za lepoto narave? SL

rišem, ki čutijo potrebo po telesni vzgoji in se na tem področju tudi izpopolnjujejo. Od osvoboditve do danes smo vzgojili več vrst telovadcev, ki so se uveljavljali na prireditvah doma pa tudi na meddruštvenih in republiških tekmah. Toda z doseženimi uspehi ne moremo biti zadovoljni. Maloštevilni vodniki posameznih oddelkov so preveč obremenjeni, saj vzgajajo blizu 200 pionirjev in pionirk, medtem ko za odrasle člane ne majo dovolj časa. Zato imamo v društvu nekaj mladih vodnikov in redke vrste telovadećih članov. Mlademu naraščaju se društvo ne sme odpovedati. Zato bi bilo prav, če bi mu priskočili na pomoč tisti izkušeni vodniki, ki še vedno niso našli svojega mesta v »Partizanu«. Še občutnejše pa je pomanjanje sposobnega vodstva, društvene uprave. Dosedanji odborniki so bili većinomna funkcionarji na papirju. Razen dveh tovarišev ni nihče našel poti v društveni dom, kaj se med telovadeće člane! Društveni voditelji so občajno vedno čakali, da je neka tretja ose-

ba sklicala sejo ali članski sestanek.

Prav v nedelavnosti društvenega vodstva tičijo vzroki za životarjenje društva. Res je sicer, da so se tudi v Ljutomeru našli kritiki, ki so često upravičeno grajali napake in slabosti v društvu. Po navadi so kritizirali le one tovariše, ki v društvu že delajo, medtem ko večjih telovadcev, ki stojijo ob strani, niso videli. Taka kritika ni vedno vzgojna in dobronamerna. Življenje samo nam potrjuje, da menda ni človeka, ki pri delu ne bi delal napak. Večkrat smo slišali tudi oćitke, da društvo ni odigralo pomembnejše vloge v političnem življenju mesta, da ne skrbi dovolj za vzgojo mladine itd. Na vse to nas opozarja tudi pismo Centralnega komiteja naše Partije in njegovi vzpodbudni sklepi, ki pa jih v Ljutomeru doslej še ne uredničujemo. Le redki so člani Partije, ki so vstopili v društvo zato, da bi dajali vzgled in pomagali vzga-

jati mladino in ostale člane, redki so društveni in politični funkcionarji, ki so obiskali člane v telovadnici in jim povedali vsaj nekaj vzpodbudnih besed. Potemtakem se ne smemo čuditi, če člani-telovadci poznajo le svoje vodnike, ne pa tudi društvene voditelje. Tudi upravni podjetij in voditelji sindikalnih organizacij so dosedaj bore malo storili za razširitev društva z delavci in uslužbenci. In prosvetni delavci, ali so videli, da kulturno-umetniško društvo ni edina vzgojna organizacija v mestu? Slično vprašanje bi lahko postavili tudi nekaterim članom občinskega ljudskega odbora. O kakem priznanju, ki ga sicer zasluđu posamezni vodniki, sproh ne moremo govoriti. Zastoduje, če povelmo, da posamezniki tavajo brez službe, da zapuščajo mesto, ker ne morejo živeti brez zaposlitve. Kaj pa pomeni izguba dobrega vadtelja za društvo, ve le tisti, ki je že šel skozi šolo telesne vzgoje. Odtod tudi podcenjevanje vadteljskega kadra v ljutomerskem »Partizanu«. — ió

PO PREKMURJU IN PRLEKIJI

Mladinski aktivni si volijo svoja vodstva

Pred volitvami so se sestali mladinski voditelji in se pomenili o pripravah. Na tem posvetovanju so se pomenili tudi o zborih mladih volivcev, na katerih bodo razpravljali o vsem, kar mora volivec vedeti, pa tudi o tem, katere kandidate bodo volili v občinski ljudski odbor.

TISINA

Mladinski aktivni v občini Tisina so si že skoraj vsi izvolili nova vodstva. Na volilne sestanke je prišlo skoraj 80 odstotkov vse mladine v vasi, kar pomeni, da so prišli tudi neorganizirani mladinci, ki se zanimajo za delo mladinske organizacije. Na sestankih so se menili tudi o volitvah v občinski ljudski odbor in o raznih tečajih, ki naj bi bili pozimi. Najzanimivejšje je razpravljalo o svojem delu mladina v Gradcišču.

BOGOJINA

V bogojinski občini so doslej izvedli volitve v Bogojini in v Ivanjcih. V Filovcih pa se mladina ni zbrala ob napovedanem času. Živahn je bil restanek v Ivanjcih, na katerem so se zmenili, da bodo ustanovili svojo mladinsko strelsko družino in se vadili v streljanju. Uredili si bodo mladinsko sobo, v kateri se bodo zbirali ob dolgih zimskih večerih.

PROSENJAKOVCI

V občini Prosenjakovci so si štirje mladinski aktivisti že izvolili svoja vodstva in sicer: v Prosenjakovcih, Selu, Motvarjevcih in Ivanjševcih. Poleg kulturno-prosvetnih stvari so se na sestankih menili tudi o gospodarskem napredku svojega kraja, za kar imajo precej zaslug. Mladina v Prosenjakovcih je popravljala ceste. Mladinski aktiv v Selu pa je obljubil, da bo na cesti posul 180 kub. metrov gramoza. Naučil se bo tudi eno igro.

MARIBORSKI PEVCI SO SE DOBRO ODREZALI

Preteklo soboto je v Ljutomerškem Domu kulture gostoval moški pevski zbor SKUD »Slave Klavora« iz Maribora. Gostje so zapeli več partizanskih, umetnih in narodnih pesmi, ter poželi obilo priznanja pri ljutomerskem občinstvu. Na željo poslušalcev so morali več pesmi ponoviti. Koncertu je klub siabemu vremenu prisostvovalo nad 200 ljudi.

25. obletnica PGD Dolenci

V nedeljo, 16. novembra, se je v Velikih Dolencih zbralo 120 gasilcev, okrog 20 pripadnikov JLA in nad 300 prebivalcev iz domače in okoliških vasi, da proslavijo 25-letnico ProstoVOLjnega gasilskega društva Dolenci. V imenu Okrajne gasilske zveze v Soboti jih je pozdravil sekretar tov. Lebar. Pohvalno je, da so gasilci znali pritegniti v svoje vrste tudi nad 50 žensk. Ob zaključku so domači gasilci in gasilke nastopili z lepimi vajami s sekiricami, za kar so želi priznanje. Prihodnje leto si bodo dolencijski gasilci gradili novi dom. Za dobro delo tega društva pa je treba pohvaliti predsednika tov. Kurnjaka.

Janez Svajncer:

(8)

STRELI NA MEJI

Tudi Miha je dremal in kimal z glavo. Kadar se je močno nagnil naprej, mu je glava zakinkala, da je odprl oči in široko pogledal po sobi.

Najbolj moško se je držal Anza. Pridno si je natakil iz pletenke in ponujal tudi Pepetu. Da bi mu čimprej minil čas, je nagajal Mihi. S svoje suknje je izmaknil konjsko žimo in, če je Miha zadel, ga je z njo ščegetal po nosu. Miha se ni jezil, ko se je prebudil, temveč je samo kolcnil ali zazelal in zaspano odprl rdeče obrobline oči.

Cmager je medtem zopet oblekel srajco. Za prvo potrebo se je posušila.

Vinko se je pogovoril z Gojzterjem. Denar, ki ga je dobil za živino, je pospravil v usnjeno listnico. Obraz mu je preletela lahna rdečica. Obrvi so se mu dvignile, gube na čelu so se izgubljale v lasišču. Oči so se mu razširile, v zenicah je ležalo zadovoljstvo.

Sele zdaj se je spomnil na svoje pomočnike. Stopil je k njim in se glasno zasmeljal: »Fantje, čas je, da se odpravimo domov. Jaz sem gotov. Ste me slišali?«

Anza ga je pogledal z motnimi očmi. Zamahnil je z roko in sunil Miho, da je planil pokonci.

Cmager je iz daljave slišal njegove besede. Medtem je bil zadremal in v mislih nekje taval. Ko je prišel k sebi, se je stresel po vsem životu, dasi je sedel pri topli peči. Pogledal je vprašujoče in se prijel z roko za brado, da so se mu kocine zarezale v kožo. Bil je vesel poti domov.

Pepe je hitel obuvati škornje in se jezil, ker jih ni mogel takoj obuati.

»Plačal vam bom kar tukaj. Se vsaj ne boste bali, da ne bom držal besede. Ker je vse tako dobro izpadlo, in ker sem obljubil, dobite malo več kot sicer.«

Cmager je videl pred seboj debelo usnjeno listnico. Misel na denar mu je preletela možgane. Zdaj bo torej dobil plačilo za delo. Dobro mu je delo. Pospravil bo lahko težko zaslužen denar in premislil bo, kam ga bosta z ženo dala. Žena bo vesela, ko bo stopil pred njo in ji položil na krilo šumeče bankovce.

BELTINCI

V vseh beltinskih občine so doslej imeli mladinske sestanke v Beltincih, Melincih, Izakovecih in Gančanih. Mladinci v teh vasi so sklenili, da bodo ob pomoči domačega učiteljstva naštudirali po eno predmet. Udeležba na teh sestankih je bila po 75 do 80%. Najboljši aktiv je še vedno v Beltincih, ki se pripravljajo tudi na volitve občinskega ljudskega odbora in razpravlja o delu mladine v raznih društvih.

IN DRUGOD

V več občinah so že imeli volitve v nekaj aktivih, vendar še ne v večini. Pri proizvodnji nafte pa so si že izvolili nova vodstva v vseh aktivih v podjetju. Tudi ostali mladinski aktivni bodo morali pohiteti, ker se približujejo volitve občinskih ljudskih odborov in okrajna mladinska konferenca.

Predavanju „O religiji“ je prisostvovalo 130 ljudi

Pretekli teden je osnovna organizacija Zveze komunistov pri Proizvodnji nafte v Lendavi priredila odprti študij oziroma neke vrste ljudsko univerzo s temo »O religiji«. Temu predavanju bodo sledila še tri kot nadaljevanja. Predaval je inženir Koloman Cigit. Zbralo se je 130 ljudi, stanovalcev delavskega naselja. Snov je navzoče zanimala, zato se je po predavanju razvila krajša diskusija. Ta bi bila še daljša, pa so jo morali prekiniti zaradi večerne kino predstave. Zbrali so se namreč v dvorani, kjer predvaja kino Nafta.

Ob tej priložnosti so predstavniki Zveze komunistov in sindikata pri Proizvodnji nafte izjavili, da bi njihovi predavatelji bili pripravljeni ponoviti svoja predavanja nekje v centru Lendave; obenem pa so izrazili željo, da bi tamkajšnji predavatelji ponovili svoja predavanja tudi v njihovi dvorani. To bi služilo zblizanju med njimi in splošni izobrazbi ljudstva.

Mladinski aktiv pri OLO M. Sobota je napovedal tekmovanje

Mladinci aktivna pri OLO v Murški Soboti so napovedali tekmovanje v čast IV. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije. Tekmovali bodo z mladino Lendave, Beltince, Ljutomer in Radgone in z vsemi mladinskimi aktivni na področju MK LMS za Soboto. Tekmovalna napoved vsebuje 6 različnih točk.

25 LET GASILSTVA V MARKOVCIH

Predzadnje nedeljo je prostovoljno gasilsko društvo v Markovcih slavilo 25-letnico svojega obstoja. Svečanosti je prisostvovalo okrog 100 gasilcev in prav toliko drugih sovaščanov.

Markovski gasilci so v 25 letih svojega obstoja precej naredili. Prvo motorno brigado in v Prekmurju so imeli Markovčani, zgradili pa so si tudi lep gasilski dom. Markovski gasilci so v petindvajsetih letih obstoja svojega društva sodelovali pri gasenju 40 požarov. Dobro pa bi bilo, da bi v svoje vrste pritegnili več mladine.

IN 20 LET V ŠULINCIH

Istega dne so proslavili 20-letnico obstoja tudi šulinski gasilci. K lepemu jubileju so jim čestitali gasilci sosednjih vasi in domala vsi prebivalci domačega okraja. Na proslavi je gasilce pozdravil tudi zastopnik občinskega ljudskega odbora, kar daje lep primer sodelovanja gasilcev z ljudsko oblastjo.

Črensovski gasilci so našli svoj avto

Pred vojno si je Prostovoljna gasilska četa v Črensovcih nabavila za svoje potrebe gasilski avto. Preuredila si je tudi brizgalno in navadna kolesa zamenjala s pnevmatičnimi. Tako so storo brizgalno uporabljali kot prikolico k novemu avtomobilu in v primeru potrebe hitro odbrzeli na kraj požara. Vojaske oblasti pa so leta 1941 mobilizirale tudi gasilski avtomobil. In gasilci ga niso videli več. V Črensovcih so se le še včasih, pa bolj za šalo kot za res, spominili na ta avto.

13. septembra pa so bili v Dolenjskih Toplicah prijetno presenečeni — našli so svoj predvojni gasilski avto. Ogladali so si ga, zapisali številke, da preverijo, če se po dokumentih ujema. In so se. Sedanji lastnik se je sicer malo vznemirjal, vendar je upanje, da bodo črensovski gasilci na osnovi dokumentov spet zagospodarili s svojim starim, že poznanim avtomobilom.

Iznajdljivi člani Ljudske tehnike v Cezanjevcih

Ze več kot leto dni deluje v Cezanjevcih Ljudska tehnika. Sprva je to bila skupina 11 mladih članov, ki so hoteli postati vozači motornih vozil. Prebrodili so kup težav — tudi oviranje nazadnjaških ljudi, ki so govorili, da iz vsega ne bo nič, ter v zadnji zimi organizirali tečaj, sicer še brez praktičnih vaj, ker niso imeli potrebnih avtomobilskih delov. Tečaj je obiskovalo 12 vaščanov. Letos pa je cezanjevska avto-moto skupina izvedla dve prireditvi in z dobičkom kupila motorno vozilo, tako da bodo lanski tečajniki letos lahko praktično preizkušali svoje znanje.

Vaščani se čedalje bolj zanimajo za delo mladih tehnikov in se jim tudi pridružujejo. Posebno se zanimajo za radio- in fototehniko. Letos je vstopilo v društvo 28 novih članov, tako da so lahko ustanovili društvo. Uredili so tudi delavnico, ki nudi pomoč tudi vaščanom s popravili kmetijskih strojev. Kaj, ko bi se z mladimi cezanjevskimi tehniki povežali še domači gasilci? — ne

SEDEM MESECEV ZAPORA IN POVNITI ŠKODO

Ludvik Županeč iz Gornjih Petrovc, bivši tajnik KIO Gornji Petrovci, je med drugim pobiral tudi davek. Nekaj tega zbranskega denarja na je lansko jesen porabil za popravilo svoje hiše. Sicer je videl, da si je ta denar le izposodil, da bi ga pozneje vrnil. Po pa je slao zagovor, ker niti tega ne bi smel. Tako si je pridržal skupno 29.541 din. Okrajno sodišče v Soboti ga je vsled tega obdodilo na sedem mesecev zapora in na povračilo prisvojenega denarja.

Snet novi traktorji za zadrugę

Ni še dolgo tega, ko so na Glavnem trgu v Ljutomeru razstavili nove traktorje znamke »Steyr«, ki so jih uvozili. Kmetje so si z zanimanjem ogledali orjake, motorne škroplilnice, zobčasto in krožno brano, trobrzdni plug in umetni trsilce gnojja. Nedaleč stran je stal tudi »Unimog«, traktor-vsedel z moderno motorno škroplilnico za sadno drevje.

Na stotine kmetov in združnikov si je ogledalo moderne stroje. Mnogi so se zanimali za njihovo delovanje. Tudi privatni kmetje so izražali željo, da bi kupili take orjake. Res, rabili bi jih, toda zaenkrat nimajo toliko denarja. Stroji so pa draga stvar. Zato se bodo morali slej ko prej odločiti za združno življenje, kajti le v zadrugi bodo lahko prišli do traktorjev in strojev, ki jim bodo olajšali napore v kmetijski proizvodnji. — n.

V BOGOJINI SE PRIPRAVLJAJO

Nedavno so se v Bogojini sestali člani domačega IZUD in se pomenili o svojem delu v zvezi z bližajočo se okrajno skupščino Ljudske prosvete, ki bo decembra v Soboti.

Izobraževalno-umetniško društvo v Bogojini je precej delavno in močno, saj šteje 58 aktivnih članov in nekaj manj podpornih. Posebno delavni pa sta dramska in pevška sekcija. Zlasti letos, v pripravah za »Prekmurški teden«, je društvo zelo razvilo svojo delavnost. Slabše pa je z izobraževalno sekcijo, ki ima 126 bralcev, prebrali pa so vsega 256 knjig, kar je za tako številno bralec odločno premalo. Število knjig so letos dvignili za 42, tako da imajo v knjižnici že nad 500 knjig.

Na zadnjem sestanku pa so člani IZUD pogrešali prosvetne delavce. Nobenega ni bilo, kar vsekakor ni prav.

Zakaj so jabolka v Lendavi cenejša kot v Soboti

V Soboti je cena jabolkam na trgu porasla na 25 din, medtem ko se v Lendavi dobiijo še po 20 din in celo izpod 20. Zakaj taka razlika? Kakor je bilo omenjeno na zadnji konferenci predsednikov upravnih in nadzornih odborov kmetijskih zadrug, so v soboški okolici dvigale ceno kmetijske zadruge. Od kmetovalcev so odkupovale po tako visokih cenah, da jih sedaj brez izgube ne morejo prodajati naprej. S tem niso nikakor koristile svojim članom, ker ti s svojim deležem jamčijo za primanjkljaj, ali pa poslovodja trgovine, če je samovoljno določila ceno. Koristile so le ljudem, ki so vsled tako visoke odkupne cene dvigali ceno tudi na soboškem trgu; s tem pa škodovale soboškim potrošnikom.

BREZ OBRTNJE DOVOLJENJA

Karel Sinic, Černelavci, je opravljal mizarso obrt brez obrtnega dovoljenja. Samostojno opravljanje obrti mu je bilo odvzeto lani, ko je bil na sodišču obsojen za neke prekrške. Ko se je vrnil domov, se je spet lotil obrti. Zaposloval je celo enega pomočnika in enega vajenca. Tega vajenca je izkoristil na najslabši način: delati mu je moral nad 10 ur dnevno, plačeval pa mu ni skoraj nič. Ko je to odkrila delavska inspekcija, je ugotovila, da je vajenec prejel za ves čas svojega uka le 1200 din, pripada pa mu še 17.100 din. To bo seveda moral plačati. Toda kaj bi počel? Kontroliral? Poleg tega je predlagan sodniku za prekrške v kaznovanje.

OGENJ V GERLINCIH

Nedavno je zgorelo gospodarsko poslopje Partk Hermana v Gerlincih. Le hitri pomoči domačih gasilcev, katerim so prihiteli na pomoč še iz Pertoče, gre zahvala, da ni škoda še večja. S skupnimi moči so gasilci rešili iz plamenov vsa živino, nekaj orodja in obvarovali pred ognjem stanovanjsko hišo.

VSEM RIBIČEM V OBMURJU!

Naprošamo vse člane, da predajo kontrolne knjižice-koledarke svojim pooblaščenecem. Oddati je treba do 15. decembra t. l., ker so potrebne za izdelavo statistike za leto 1952. Vsak naj odda knjižico tistemu, od kate-rega jo je prejel. — Upravni odbor Ribarske zadruge Ljutomer.

VSATK TEEN ENA

Demokracijo st razlaga vsak po svoje.

Mali Jožek: »Ko bi oče odšel v gostilno, mama pa k sosedu, bi lahko delal, kar bi hotel.«

Spekulant: »Ko bi ne bilo Fronte, me ne bi nihče nadzoroval in rešetel mojega dela na sestankih.«

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 20. do 27. novembra

Nestalno s pogostimi padavinami. Domnevni padavinski dnevi so: 20., 22., 25. in 27. novembra. Približno do 24. novembra razmeroma mlo vreme, v roku med 25. in 27. novembrom ohladitev in sneg do nižin, nato nastop mraza.

Nebo se je proti jutru zjasnilo. Zadnje zvezde so ugašale.

Otroci so ležali razbranci. Katica je tiščala glavo v steno, Lizika se je z nosom naslanjala na njen hrbet, najmlajši Tonček je imel prst v ustih. Pavel ga je z eno roko prikopal k sebi, druga mu je visela ob postelji. Pretresno je bilo za vse štiri; morali so se stiskati.

Tonček je v spanju kašljal. Vzdihoval je in se zvijal. Pred tedni se je bil prehladil.

V izbi se je polagoma danilo. Cmagerca ni hotela zbuditi moža. Naj spi, saj je šele proti jutru vse moker prišel domov. Slišala ga je, a ni hotela spregovoriti z njim. Jezilo jo je, ker se je tako pozno vrnil. Nič ji ni povedal zvečer, kam se odpravlja. Dekle pa ni hotela vprašati. Mogoče je pri gospodarju krava teletila, si je dopovedovala. Deklicama je morala pokazati šibo, da sta si umili noge. Otroci so zaspali, ona pa se je dolgo premetavala po slamnjaku, natlačeni z ličkanjem.

Pogrešala je moža. Otroci so jo vprašali, kje je ata. Niso hoteli v posteljo, dokler se ne vrne. Navajeni so bili, da je bil oče zvečer doma. Pogovarjala se je z njimi, vendar Pavel ni mogel razumeti, zakaj bi njegov oče moral delati tudi ponoči. Nazadnje jih je le pomirila.

Tako prazno je bilo in njej tesno pri srcu. Ni se bala tatov. Saj nimajo kaj odnesti. Postalo jo je strah. Vlekla je na ušesa, da bi takoj slišala korake, ki se bližajo h koči. Toda le deževnica je curjajala s slamnate strehe in veter je podil kaplje, ki so udarjale v šipe. V skrbeh je bila za moža. Lahko se mu kaj zgodi. Noč, slaba pot, on še podnevi ne vidi dobro. Tih se je pripravljala na pot. Čež dnj ji niti z besedico ni omenil, da zvečer ne bo doma. Če bi vedel, kako jo bo skrbelo, bi ji gotovo povedal, kam je šel. Naj gre h gospodarju, bo vsaj zaslužil spet nekaj dinarjev. Uprla je oči proti stropu. Ali ji ni popolndne rekel: »Liza, za denar bi šel tudi ponoči kamor koli, če bi bilo treba. Ne morem več gledati lačnih otrok...« Je že božja volja taka, da moramo tretji na tem svetu, mu je odvrnila. Izbočil je spodnjo ustnico in se zaničljivo nasmehnil. Molčal je ko ga je vprašala, kako to misli, kar je pravkar povedal. Odsel je iz koč in stal precej časa na pragu pred njo. Znova je zaprla oči. izmoliла večerno molitev in se prekržala. Trdno je zaspala šele potem ko se je njen mož vrnil. Oddahnila se je in se zahvalila bogu, da se mu ni nič zgodilo.

(Nadaljevanje sledi)

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 21. novembra — Marija Sobota, 22. novembra — Cecilija Nedelja, 23. novembra — Mišivoj, Klemen
Ponedeljek, 24. novembra — Janez Torek, 25. novembra — Katarina Sreda, 26. novembra — Januša, Konrad Četrtek, 27. novembra — Bernard, Valerija
Petek, 28. novembra — Jakob Sobota, 29. novembra — Ustanovitev nove Jugoslavije
Nedelja, 30. novembra — Andraž

GIBANJE SONCA: v petek, dne 21. novembra vzide ob 7,10, zaide ob 16,25, dožina dneva 9,15; v četrtek, dne 27. novembra vzide ob 17,18, zaide ob 16,21, dožina dneva 9,03.

GIBANJE LUNE: prvi krajec dne 24. novembra ob 12,34.

SPOMINSKI DNEVI: 23. novembra 1941. leta se je pričela prva sovražna ofenziva proti enotam NOV in POJ. — 23. novembra 1942. leta sta Cankarjeva brigada in Vzhodnodolenjski odred napadla belogardistično postojanko Sv. Križ pri Kostanjevici. — 25. novembra 1942. leta je več tisoč Nemcev brezuspešno napadalo Pohorski bataljon na Črnem vrhu. — 26. novembra 1942. leta je bilo prvo zasedanje AVNOJ v Blihaču. — 28. novembra 1820. leta je bil rojen Friedrich Engels, soustanovitelj znanstvenega socializma. — 29. novembra 1943. leta je bilo v Jajcu drugo zasedanje AVNOJ. To je dan ustanovitve nove Jugoslavije. — 30. novembra 1943. leta se je pričela četrta sovražna ofenziva proti enotam NOV in POJ.

KINO

MURSKA SOBOTA predvaja od 21. do 23. novembra ameriški film »POSTAJA UNION« — od 25. do 27. novembra pa ameriški film »BOJEVITI O'FLYNN«.

DOLNJA LENDAVA predvaja 22. in 23. novembra ameriški film »ZMAGA NAD TEMO« — 25. novembra ameriški film »MOZ V BELEM«.

LJUTOMER predvaja od 21. do 23. novembra ameriški barvni film »SEHERAZADA« — od 25. do 27. novembra angleški film »RUMENI METULJ«.

GRAD predvaja dne 23. novembra »GENTLEMAN JIM«.

MALI OGLASI

PRODAM POL ORALA NJIVE, primerno za stavbišče. Poizve se: Lendavska cesta 11.

MARTA KOLARIČ preklicujem izglubljeno dijaško knjižico ekonomske srednje šole v Soboti.

PRODAM POSESTVO, 4 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Kamovci 35.

PREKLICUJEM vse žaljivke, ki sem jih izrekla zoper tov. Petra Benka iz Gornje Radgone, in se zahvaljujem, da se odstopil od sodne razprave. Ana Senger, Gornja Radgona, Lackova ulica 4.

STAVBNO PARCELO v Lemerju, veliko 3 male orole, prodam. Ponudbe pod šifro »Dogovor« na upravo lista.

»OBMURSKI TEDNIK« — tednik za gospodarska, politična in kulturna vprašanja. — Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor OF Murška Soboti, predstavniki Josje Vild. — Ureja uredniški odbor. — Naslov uredništva in uprave: Murška Soboti, Trg zmage 5. — Poštinal predal 52. Cerkovni račun: Narodna banka Murška Soboti št. 641-90332-2. — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din. — Izhaja vsak petek — Tiska Mariborska tiskarna.